

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-PRO

Onderwerp

Gebiedsgericht Grondwaterbeheer

1- Notagegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2019-000613	☒ B & W	09-04-2019
Datum	26-03-2019	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
04 Milieu		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. Verhaar		- Burgemeester	- Weth. Kolkman
		- Weth. Grijzen	- Weth. Rorink
		- Weth. Verhaar	- Weth. Walder

Besluitenlijst	d.d.	d.d.	d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☒ Openbaar	09-04-2019
		☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
Portefeuillehouder	02-04-2019	☒ adj.secr.	04-04-2019
Programmamanager	28-03-2019	☒ gem.secr.	04-04-2019
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2019-04-11

Bijlagen

B & W d.d.: 09-04-2019

Besloten wordt:

- 1 Geen uitvoering te geven aan de kadernota Gebiedsgericht Grondwaterbeheer, zoals die in 2017 is vastgesteld. In plaats daarvan te kiezen voor een gevalsgesichte aanpak, binnen de kaders van de Wet Bodembescherming, van de verontreinigingspluimen die nog aanwezig zijn in de gemeente Deventer;
- 2 de raadsmededeling vast te stellen en aan te bieden aan de raad;
- 3 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb	Nee
Bekendmaking conform Awb	Nee

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?

Nee

Toelichting

Inleiding

Als gevolg van voormalige bedrijfsmatige en industriële activiteiten is de grond en het grondwater op diverse locaties binnen Deventer in het verleden verontreinigd geraakt met diverse stoffen. Met het uitvoeren van de bodemsaneringsoperatie in de afgelopen 25 jaar zijn verschillende verontreinigde locaties aangepakt. Deze aanpak betrof overwegend een functiegerichte en kosteneffectieve sanering gericht op het wegnemen van risico's en een locatie geschikt maken voor het voorgenomen gebruik. Bij een aantal grootschalige en/of complexe situaties is een deel van de verontreiniging in het grondwater achtergebleven.

In het Convenant Bodem en Ondergrond (2016-2020), getekend door de gezamenlijke overheden, is afgesproken dat overheden inventariseren of en welke gebieden in aanmerking komen voor gebiedsgericht beheer. Begin 2017 hebben college en raad ingestemd met het Gebiedsgericht Grondwaterbeheerplan Deventer. Een uitvoeringsplan onder deze kadernota en vervolgens implementatie in de organisatie zouden logische vervolgstappen zijn. Er zijn, op basis van voortschrijdend inzicht en nader onderzoek echter nieuwe inzichten ontstaan over de juiste aanpak van verontreinigd grondwater.

Beoogd resultaat

Met de keuze voor een gevalsgerichte aanpak is het mogelijk per locatie te onderzoeken wat de beste saneringsvariant is, hoe het beheer kan plaatsvinden en welke (financiële) middelen nodig zijn voor economische ontwikkeling van de locatie.

Grondwaterverontreiniging kan, voor zover binnen de wettelijke kaders, geen belemmering zijn voor economische ontwikkeling. Met een gevalsgerichte aanpak, waarbij de gemeente de mogelijkheid geeft tot afkoop van de risico's, maakt de gemeente het mogelijk voor bedrijven om zich economisch te ontwikkelen en zich van een financiële en inhoudelijke last te ontdoen.

Kader

Wet Bodembescherming

Argumenten voor en tegen

Bij het vaststellen van de kadernota Gebiedsgericht Grondwaterbeheer Plan Deventer zijn diverse voordelen benoemd voor een gebiedsgerichte aanpak. Voortschrijdend inzicht en nader onderzoek laten zien dat de voor- en nadelen diverser en specifiekere zijn. Onderstaand een opsomming van de belangrijkste voor- en nadelen.

Voordelen van een gebiedsgerichte aanpak

- Het GGB biedt een door het bevoegd gezag beschikt afwegingskader voor ontwikkelingen die in de breedste zin de ondergrond beïnvloeden en/of benutten. Te denken aan geothermie-WKO's-Bemalingen bij ontwikkelingen etc. etc. Door dit afwegingskader GGB dalen de kosten voor deze ontwikkelingen omdat compenserende technische maatregelen om verontreinigingen niet te beïnvloeden of te verplaatsen (voor een deel) niet meer aan de orde zijn. Initiatiefnemers van deze ontwikkelingen hebben dus minder kosten / procedures te doorlopen.
- Doordat een "oplossing" wordt geboden aan eigenaren met bodemverontreiniging in de vorm van afkoop aan het bestuursorgaan GGB (in de regel afkoop van grondwaterpluimen maar kan ook breder) kunnen saneringen van de bron (in de regel grondsaneringen) gemakkelijker van de grond komen / afgedwongen worden.
Het GGB kan dus een stimulans zijn om te komen tot sanering voor locaties die tot nog toe zijn achtergebleven. Stagnatie van met name binnenstedelijke herontwikkelingen, zoals bijvoorbeeld een Senzora of Sluiskwartier, kunnen dan weer vlot getrokken worden.

- Door een helder afwegingskader GGB en gerealiseerde afkopen ontstaat een zodanig gunstige situatie dat ontwikkelingen “boven” het verontreinigde GGB-grondwater gemakkelijker plaatsvinden. Immers het is duidelijk dat het GGB-bestuursorgaan geheel verantwoordelijk is voor deze verontreiniging in het grondwater. Maatschappelijke ontwikkelingen - grondtransacties etc. “voor de bovengrond” kunnen door duidelijkheid over de verantwoordelijkheid “voor ondergrond” gemakkelijker plaatsvinden.
- Bij grondwaterpluimen die vlakbij elkaar en/of door elkaar heen lopen (gemengd zijn) kunnen de monitorings- saneringsinspanningen voor het grondwater zowel technisch als kostentechnisch beperkt worden (efficiency voordeel). Kostenbeperking is mogelijk.
- Bij het realiseren van een groot aantal afkopen (>20), gekoppeld aan een goed financieel fondsbeheer, dalen de totale financiële risico's voor het GGB-bestuursorgaan in zijn geheel.
Nog niet verkend: mogelijk is een tegemoetkoming in de beheerkosten mogelijk vanuit ISV gelden.
- Een goed ingericht GGB met bijbehorende definitie van het GGB beheergebied (oppervlakte waarbinnen GGB van toepassing is) draagt zorg dat verontreiniging binnen dit GGB blijft en beheerd wordt. Voor de bestaande verplichtingen van de gemeente (reeds afgekochte pluimen en lopende nazorglocaties) kunnen in een beheerfonds ondergebracht worden. De financiële borging van dergelijke verontreinigingen voor de langere termijn zijn daarmee geborgd.
- Het GGB past prima binnen de gebiedsgerichte en integrale kaders vooruitlopend op de Omgevingswet (Ow).

Nadelen van een gebiedsgerichte aanpak

- Het GGB bestuursorgaan neemt de wettelijke verplichtingen van de eigenaar van de bodemverontreiniging over (zowel publiekrechtelijk als privaatrechtelijk) . De probleemeigenaar wordt volledig gevrijwaard van alle verplichtingen omtrent de verontreinigingspluim en wordt dus “volledig ontzorgd”. Dit is het uitgangspunt om aantrekkelijk te zijn voor deelname van probleemeigenaren aan het GGB.
Bovenstaande houdt in dat het bestuursorgaan verplichtingen/risico's overneemt die op de langere termijn lastig te voorspellen zijn (zoals toekomstige herontwikkelingen, functiewijzigingen e.d. welke van invloed zijn om het verloop van de grondwaterpluimen).
Het GGB bestuursorgaan kan zich alleen van deze verplichtingen bevrijden door deze onder te brengen bij een andere organisatie.
Vergelijk in dit kader het onderbrengen van verplichtingen van de vroegere Stichting Bodemsanering NS-Bodemcentrum - Nazorgbodem - Subat (allemaal opgeheven) in de vrij recent opgerichte organisatie Stichting Bodembeheer Nederland. Deze stichting Bodembeheer Nederland treedt in de plaats van deze genoemde organisaties en is nu “probleemhebber”.
- Met de afkoop van grondwaterpluimen wordt via een afkoopsom de verplichtingen en risico's verbonden aan de (grondwater)verontreiniging overgenomen door het GGB bestuursorgaan.
Het beoordelen van het over te nemen bodemdossier, het vervolgens calculeren van de kosten en het beoordelen en vertalen in kosten van risico's vergt de nodige inhoudelijke technische als ook juridische expertise. Inmiddels is hier in den lande bij de eerder genoemde projectorganisaties in kleine kring expertise opgebouwd. De gemeente Deventer heeft die expertise beperkt in huis. Om de juiste afkoopsom te bepalen en zo min mogelijk risico te lopen is deze expertise wel vereist (al dan niet via inhuur).
- Het risico voor nieuwe onbekende verontreiniging, mogelijk ook met andere stoffen (Pfos/Pfas en andere nog niet standaard in analysepakket opgenomen stoffen) berust ook bij het GGB bestuursorgaan.
- Het aspect van kostenefficiency dat optreedt bij een groot aantal afgekochte pluimen (spreiding van het risico) is voor de Deventer situatie relatief gering. De belangrijkste grondwaterverontreinigingen vallen al onder verantwoordelijkheid van de gemeente (Handelskade, Lange Bisschopstraat, Gasfabriekterrein, Westfalenstraat en Schonenvaardersstraat). Bij een groot aantal van de in Deventer bekende grondwaterpluimen is al een bronsanering uitgevoerd of door de gemeente al in nazorg- of een

afkoopconstructie voorzien.

- ‘Gemengde pluimen’ of pluimen bij particulieren zijn in beperkte mate aanwezig. Naar inschatting zijn er 4 tot 5 kleine en middelgrote locaties die wellicht gebruik willen maken van een afkoopregeling het kader van GGB. Het is voor deze locaties echter ook mogelijk om gevalsgericht te worden aangepakt. Dit gaat dan volgens de Wet Bodembescherming (Wbb-spoor).
- Het bestuursorgaan GGB zou (zoals diverse voorbeelden bij andere gemeenten laten zien) een aparte reservering/label/fonds op de gemeente begroting moeten maken voor GGB. Een eerste (voorzichtige) financiële inschatting laat zien dat de gemeente 25% tot 50% zelf moet bijdragen om het fonds voldoende gedekt te krijgen. Het overige geld komt uit de afkoopsommen, ISV geld en mogelijk via een provinciale subsidie.
- Het vraagt capaciteit/FTE van de gemeente Deventer om GGB vorm en inhoud te geven in de organisatie, zowel inhoudelijk als financieel. Die capaciteit is nu niet ingeregeld binnen programma 4 Milieu.
- Het bestaande wettelijk kader kent al een aanpak die uitgaat van een vorm van gebiedsgerichte aanpak: namelijk “clustergewijze” aanpak. In de gemeente Deventer is dit al gerealiseerd voor de aanpak van de grondwaterpluimen Handelskade-Raambuurt-Walstraat in een zogenaamd gebiedsgericht Nazorgplan. Dit gebiedsgericht nazorgplan kent de instemming van het bevoegd gezag en hierin zijn ook afspraken vastgelegd over het benutten van ondergrond bij ontwikkelingen. Hierdoor zijn de kosten als gevolg van de gerealiseerde efficiency gedaald en zijn economische ontwikkelingen in het gebied mogelijk.

Extern draagvlak (partners)

Bij de grote verontreinigingslocaties binnen de gemeente Deventer, welke niet in eigen bezit zijn, (Lange Bisschopsstraat, AKZO Nobel en Senzora) heeft reeds een gevalsgerichte aanpak plaats gevonden.

Er zijn geen bedrijven die zich hebben gemeld voor een gebiedsgerichte aanpak.

Financiële consequenties

Kiezen voor een gevalsgerichte aanpak heeft geen directe gevolgen voor de begroting.

In de gemeente Deventer zijn nog een klein aantal grondwaterverontreinigingen bij bedrijven aanwezig. Op het moment dat economische ontwikkeling zich voordoet op een van deze locaties dient de gemeente te overwegen of en in welke vorm het betreffende bedrijf de mogelijkheid krijgt om de risico's af te kopen. Mocht afkopen werkelijkheid worden dient de gemeente op haar begroting het risico langjarig te reserveren.

Aanpak/uitvoering

Bij de keuze voor een gevalsgerichte aanpak wordt per locatie, wanneer economische ontwikkeling aan de orde is, een plan van aanpak voor zowel inhoud als financiën opgesteld.